

72 dager igjen

kampen

«Når sier en blondine nei?
Bare 28. november».
Cathinka Hauger, «Blondiner mot EU».

107930

Generalene rir igjen

HAMAR: I 1972 var de generaler i EF-kampen i Hedmark. De sto på hver sin side. Det gjør de fortsatt. Kåre Nordby (74) fra Hamar og Erik Skjeseth (72) fra Ringsaker bedyrer imidlertid at de aldri har vært uvenner. Det bare virker slik. Og argumentene de brukte i 1972, er nøyaktig de samme som de selv og Gro og Anne bruker i 1994.

HA: STEINAR GRØNBEKK

72 dager før folkeavstemningen om medlemskap i Den europeiske union (EU) møtes ja-generalen og nei-generalen igjen. Begge to har fått klar beskjed om bare å debattere debatten i 1972. Men de klarer ikke helt å holde seg på matta:

– Jeg har tatt med meg Maastrikt-traktaten. Vil du at jeg skal lese høyt for deg, spør den pensjonerte yrkesoffiseren og ja-mannen Kåre Nordby da nei-generalen prater mot EUs filosofi om økonomisk vekst.

– Det er ubegripelig at sikkerhetspolitikken kjøres så sterkt fram igjen. Ja-siden prøver bare å skape et fiendebilde som ikke eksisterer. Vi har ingen fiender lenger, sier den pensjonerte bonden og nei-mannen Erik Skjeseth etter ja-generalens vurdering av fred og sikkerhet.

BRYTER HÅNDBAK

Begge regner seg som aktive i EU-kampen anno 1994, men holder seg lavt i terrenget for ikke å ende opp som spøkelser fra fortiden. Noe annet var det 25. september 1972. Da var de selv frontfigurer. Da satt Nordby og Skjeseth side om side i HAS redaksjon og kommenterte opptellingsresultatene etter hvert som de ble ringt inn fra Hedmarks-kommunene.

Det ble hjemmeseier: Skjeseth 55,8 - Nordby 44,2.

Etterpå har de møtt hverandre bare et par ganger.

– Vi har brutt håndbak hvert tiende år. Da pleier journalister å hente oss fram for å se om vi er blitt uvenner. Men vi har egentlig aldri vært det, sier begge.

LAKS OG EGGERØRE

De er også enige i matveien. Riktignok bestiller Erik Skjeseth først et rekesmarbrød til kaffen. Men når Kåre Nordby bestiller laks og eggerøre, endrer Skjeseth mening. Begge vil ha norsk eksport og norsk landbruk på ett og samme smørbrød.

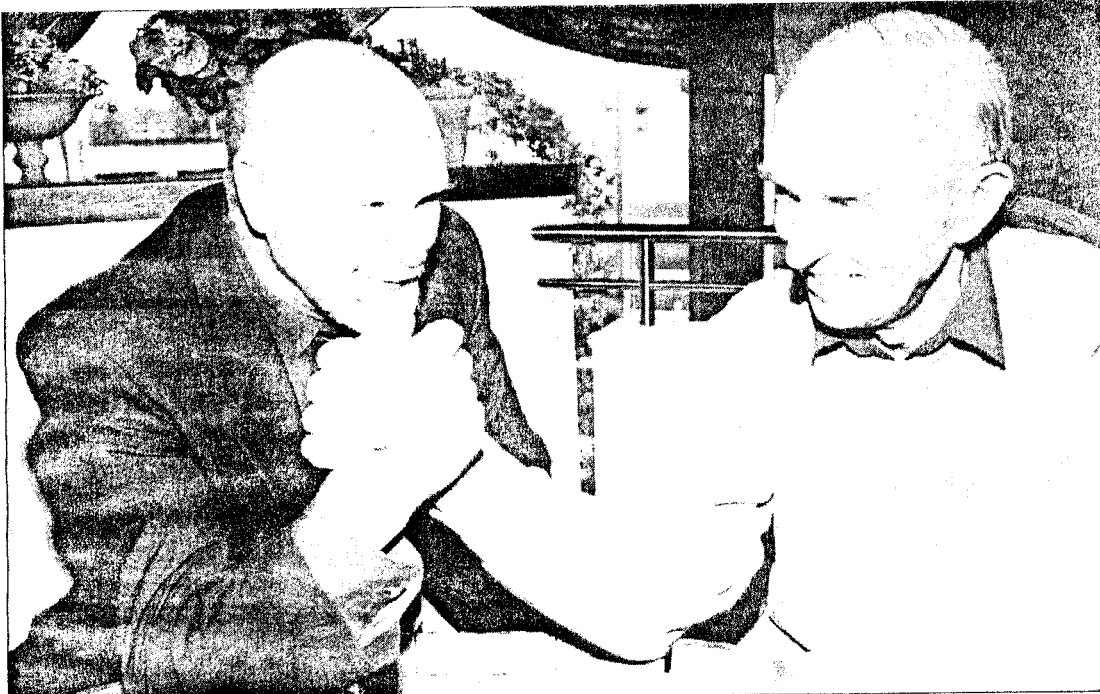
Men var egentlig 1972 så nye ver- re enn dagens EU-debatt?

– Ja, sier Nordby.

– Egentlig ikke, sier Skjeseth.

– EF-kampen kom iallfall som et sjokk på meg. Men så hadde jeg ikke vært borte i politikk før. Blant annet fikk jeg en masse trusselbrev, sier Nordby.

– Det fikk ikke jeg. Men jeg ble systematisk forfulgt av en petit-skrivent i Hamar Stiftstidende. Gjer-

MANNJEVNING: 72 dager før folkeavstemningen er det i utgangspunktet bare fred og fordragelighet mellom frontfigurerne når de minner om 1972. Men når det kommer til EU-saken, tar ja-general Kåre Nordby (til venstre) og nei-general Erik Skjeseth fortsatt en real mannjevning.

FOTO: NICOLAAS A. KIPPENBROECK

ne flere ganger i uka forsøkte han å gjøre meg til latter, sier Skjeseth.

BLOMSTERBARNA

Den tydeligste forskjellen mellom da og nå, ser de i det ungdommelige engasjementet.

– I 1972 tok studentene studie-pause for å være med i kampen på nei-siden. Det ville vært utenkelig i dag, mener Skjeseth.

– Joda, ungdommene satte mer farge på debatten i 1972. Men så tilhørte de også 68-generasjonen. I dag har de fått seg fast jobb. Eller sitter i regjeringen, provoserer Nordby.

– Ja, tenk på det. 11 av regjeringsmedlemmene var aktive på nei-siden. Men vi har i det minste ungdommene med oss fortsatt, parerer Skjeseth.

TRE BOKSTAVER

Men når Skjeseth nevner tre bokstaver i én bestemt rekkefølge, blir Nordby avledet:

– EEC. Der har vi det igjen. Vi kalte det EF, som det faktisk het på norsk. De kalte det EEC. Nei-siden måtte på død og liv få med den e'en. Da lød det så utenlandsk. Så fjern.

– Men EEC var da ikke noe som nei-siden fant på. EEC var jo den offisielle betegnelsen. Hva annet skulle vi kalle det? Det het jo EEC, framholder Skjeseth.

Men det var ikke navnet som var den store konflikten. I 1972 argumenterte Kåre Nordby sterkt for samarbeid i Europa for å sikre fred og sikkerhet. I 1972 argumenterte Erik Skjeseth sterkt imot EFs grunnleggende målsetting om sterk økonomisk vekst på svake og fattiglands bekostning.

KRONARGUMENT

I 1994 er fortsatt fred og sikkerhet Nordbys krongargument, mens økonomisk vekst fortsatt er Skjeseths sterkeste motargument. De ser bare en forskjell: Europa har endret seg enormt siden 1972. Derfor er samarbeid for fred og sikkerhet viktigere enn noen gang. Derfor er det viktigere enn noen gang å stoppe den ensidige økonomiske veksten i det rike Europa.

– Så i likhet med dagens frontfigurer i EU-debatten, bruker dere fortsatt nøyaktig de samme argumentene som i 1972?

– Ja. Slik sett er det en reprise.

– Men nesten halvparten av de langt over tre millioner nordmenn som kan stemme 28. november, hadde ikke stemmerett i 1972. Dessuten sier dere selv at Europa har endret seg betraktelig. Likevel presenterer dere dagens EU-debatt inn i tankegangen fra 1972?

ET BEDRE ORD

– Det er unektelig et godt poeng. Men forklaringen er vel den at spørsmål som fred, sikkerhet og økonomisk vekst er så overordnede at de er like aktuelle i dag.

Kåre Nordby og Erik Skjeseth er selvsagt sikre på å vinne. 56,8 prosent ja, mener Nordby. 56,8 prosent nei, svarer Skjeseth. Og i likhet med 1972, er det tvilene i Arbeiderpartiet kampen står om.

– Til dem vil jeg si det samme som vi Folkebevegelsen sa i 1972: Er du i tvil, stem nei! Og du, Kåre, vil vel sikkert si som du skrev i et av dine leserbrev for 22 år siden: Ja er et bedre ord enn nei.

Erik Skjeseth ser bort på Kåre Nordby. Han nikker meget interst.